

mammadaba

Dzīvo Latvijas valsts mežos

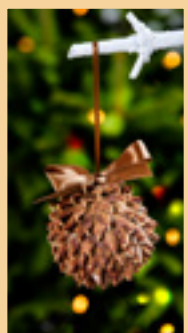
Svētki mežā

"Latvijas valsts meži" un mammadaba gaida tevi ciemos!

Saulgrieži

rotāšanās laiks

Satiec svētkus AS “Latvijas valsts meži”
kokaudzētavās un Latvijas valsts mežu vēstniecībā

LATVIJAS VALSTS MEŽI

KOKSNE • STĀDI • ATPŪTA

veikals – informācijas centrs

Vaiņodes iela 1, Rīga, LV-1004

Atvērts darba dienās no pulksten 9.00 līdz 17.00

www.lvm.lv ☎ 23280001 @ vestnieciba@lvm.lv f LVMVestnieciba

Šajā svētku žurnālā uzzināsi, kā ziemu aizvadīt tikpat krāšņi kā citus gadalaikus. Šķietami tumšie un garie ziemas mēneši ietver tik daudzas iespējas, kas liek aizmirst par palikšanu telpās un tā vien aicina – ģērbies siltāk un dodies priecāties par sasalušās dabas burvību un dāvanām!

Lai gan populārā latviešu mūzikas grupa "Prāta Vētra" dzied par ziemas apēšanu, tās dalībnieks Jānis Jubalts stāsta, cik daudzveidīgi viņš izmanto aktīvās atpūtas iespējas dabā, un atklāj, kuri ir viņa iemīļotie Latvijas dabas objekti. Pačukstēsim, ka viens no tiem ir Latvijas valsts mežu dabas parks Tērvetē, par kura piedāvājumu ziemas periodam vari lasīt arī šajā žurnālā. Iespējams, Jāņa Jubalta sajūsma par mūsu zemes skaistākajām vietām tiks sarosīties kādam aktīvam brīvdienu izbraucienam. Tad talkā nāks mūsu piedāvātais vienas dienas maršruts Vidzemē. Vari doties izzināt to vai iedvesmoties un radīt savu plānu, kurā iekļaut, piemēram, Dunikas purva taku, kas atrodas Liepājas pusē. Jauni iespaidi un gleznaini dabas skati ir garantēti!

Braucienu dabā vari apvienot ar skaistākās Ziemassvētku eglītes meklēšanu kādā no AS "Latvijas valsts meži" (LVM) apsaimniekotajiem mežiem. Eglīti var iegādāties arī podiņā, izrotāt turpat mežā un tur sarīkot pat īpašo svētku pikniku. Raidījuma "Gatavo dabā!" vadītājs Renārs Purmalis piedāvā ne vien kārdinoši gardas receptes, bet arī pārbaudītus praktiskus padomus, kā gatavošanu mežā padarīt ērtu un aizraujošu.

Tos, kuri šogad vēlas svinēt Ziemas saulgriežus seno latviešu tradīcijās, aicinām mājas un sētas rotāt ar materiāliem no dabas un meža. Niedru un salmu rotājumu darināšana ir lieliska meditācija klusiem pārdomu vai skaļiem stāstu vakariem ģimenes lokā.

Dodies un svini ziemu mežā!

Noderīgi:

Idejas atpūtai dabā atrodamas arī tīmeklī:
www.mammadaba.lv/objekti/aktivitates

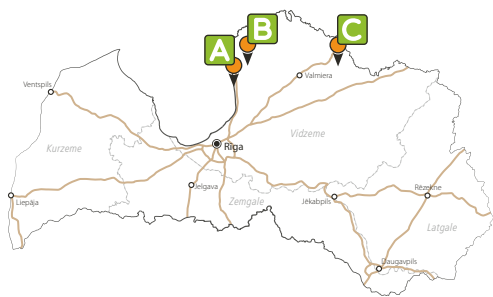
Čivini: @mammadaba

Ceļā

pa skaisto

Vidzemi

Lai gan ziemas dienas ir īsas, tomēr ir dažādas iespējas, kā pilnvērtīgi un aktīvi pavadīt brīvdienu no rīta gaismas līdz pat vakara tumsai. Iedvesmai piedāvājam apskates vietas Vidzemē! Piemērots apģērbs, silti dzērieni termosā un aidā – ceļā!

A Vidzemes akmeņainā piekraste

Salacgrīvas novads

Pa ceļam uz Ķirbižiem var noķert ziemas vēju un baudīt jūras varenību atpūtas vietā "Vasas" netālu no Tūjas. Vasarā te ir pilns mežs atpūtnieku, turpretī ziemā var nespēdīgi priecāties par skatu uz plašo jūru. Krastā ir LVM labiekārtota atpūtas vieta, kur baudīt termosā līdzņemto tēju pirms došanās tālāk.

B Ķirbižu meža taka un meža muzejs

"Vālodzes", Ķirbiži, Viļkenes pagasts, Limbažu novads

Ziemeļlatvijā vienīgais meža muzejs, kopš 2009. gada pārdēvēts par Ķirbižu Vides izglītības centru, iekārtots Ķirbižu muižas klētī – labības kaltē. Tajā var apskatīt apkārtnes meža bagātības, medību trofejas, zvēru un putnu izbāzeņus, arī mežsargu seno apģērbu un meža apsaimniekošanas darbarīkus. Pēc muzeja apskates var doties uz netālu esošo dabas taku, kas gar skaistās Vitrupes krastiem ved līdz Vālodzes dižozolam, kurš lepojas ar 6,5 metru apkārtmēru. Taka vijas augšup un ļauj izlozēt nokritušos kokus, apskatīt apsūņojošos akmeņus un izmantot labiekārtoto piknika vietu. Tāpat visā takas garumā ir norādes uz interesantiem dabas objektiem. Taka ir aptuveni 2 kilometrus gara, un tās maršruts ir izstaigājams stundā. Pieejami gida pakalpojumi.

Muzeja apmeklējumam vizīte jāpiesaka iepriekš, zvanot pa tālruni 29288916

C LVM Vijciema čiekurkalte

Vijciema pagasts, Valkas novads

Dodoties tālāk uz Vijciema čiekurkalti, pusdienas var ieplānot kādā omulīgā vietā Valmierā vai tās tuvumā. Apmeklējot Vijciema čiekurkalti var uzzināt, ka arī pašreiz sēklas jaunu mežu audzēm iegūst, izmantojot vairāk nekā 100 gadu vecās iekārtas. Vijciema čiekurkalte celta 1895. gadā, un ir viena no vecākajām Latvijā. Kopš 1992. gada katru ziemu, parasti no janvāra līdz aprīlim, tiek darbināti 24 čiekuru žāvēšanas cilindri. Ziemas spelgonim piestāv sveķu un dūmu smarža, ko papildina čiekuru sēkliņu pasaule. Tas taču ir sākums jauniem, plašiem mežiem! Par Vijciema čiekurkalti gādā AS "Latvijas valsts meži", un tā veiksmīgi apvieno kaltes vēsturisko vērtību saglabāšanu ar tās pamatdarbību, kas paredz, ka ik gadu šeit pārstrādā apmēram 200 hektolitrus priežu un egļu čiekuru.

Iepriekš piesakot apskati, par šo vēsturisko kalti uzzināsi vēl daudzas citas interesantas nianšes. Čiekurkaltes vadītājs Ivars Palejs, tālr. 26478620.

Vijciemā var apskatīt arī vēsturisko medību pili, ko atjaunojuši tās īpašnieki, Latvijas simtgadē dāvinot par vienu sakoptu vēsturisku īpašumu vairāk un ierīkojot tajā viesu namu "Bergervilla". Pēc Vijciema apmeklējuma dodoties uz Rīgu, vari ieplānot arī pieturvietu Siguldā un ļauties ziemas priekiem kādā no apgaismotajām slēpošanas trasēm vai noslēgt aktīvo dienu ar spēcinošām vakariņām kādā no krodziņiem.

Dodies ziemas pasakā

Rīga – 80 km
Ventspils – 181 km
Jēkabpils – 197 km

Latvijas valsts mežu

dabas parks Tērvetē

"Tērvetes sils", Tērvetes pagasts, Tērvetes novads

☎ 63726212, 28309394 @ tervete@lvm.lv

Seko: [f](#) [Draudzējies:](#)

Parks atvērts katru dienu,
kases darba laiks no plkst. 9 līdz 17

Ja Latvijas valsts mežu dabas parks Tērvetē līdz šim ziemā nav apmeklēts, tad ir īstais laiks, lai izstaigātu balto pasaku valstību.

Vides radošās darbnīcas

Pirmsskolas un sākumskolas bērnu grupām, iepriekš piesakoties, ir iespēja piedalīties īpaši organizētās aktivitātēs. Decembra radošās darbnīcas sagaida mazos parka viesus ar dažādiem pārsteigumiem un Ziemassvētku vecīša dalību. Ziemas pasakas saklausīt un svētkus ieskandināt Rūķu sētā var katru gadu. Radošo darbnīcu programmā laiks ir paredzēts gan radošām nodarbībām, gan izglītojošām un rotaļīgām aktivitātēm, kas ļauj daudzveidīgi pavadīt divas stundas parka dzīvo tēlu jeb profesionālu vides gidu vadībā.

Aizraujoša pastaiga ar garšu

Ņem aiz rokas draugu vai draudzeni, pulcē ģimeni un radus! Dodieties spirdzinošā pastaigā un radiet savus stāstus brīnumiem apvītajā mežā. Veidojiet savu pastaigas maršrutu, pa ceļam iestiprinoties ar līdzņemtiem gardumiem vai pat saorganizējot ziemas pikniku atrakciju laukumā, kur iekārtota atpūtas vieta ar soliemi, galdiem un nojumi. Kā tam sagatavoties un ko celt galdā? Tepat šajā izdevumā lasi dabas pavāru valstības pavēlnieka Renāra Purmaļa ieteikumus un receptes.

LVM dabas parkam Tērvete – jau apaļi 60

Kopš 1958. gada, kad Tērvetes mežniecība mežkopja Miķeļa Kļaviņa vadībā parka teritorijā sāka pirmos labiekārtošanas darbus, mežs no necaurredzamiem brikšņiem izveidojies par vienu no iecienītākajiem tūristu dabas objektiem Latvijā. Kopš 2000. gada, kad parku savā pārvaldībā pārņēma AS "Latvijas valsts meži", tā vēsturē iezīmējās jauns posms – ar plašākām attīstības iespējām. Ne velti to augsti novērtē gan Latvijas, gan ārvalstu tūristi – no 2000. gada līdz šim parkā ciemojušies jau 1,5 miljoni apmeklētāju. Pēdējos piecos gados parka apmeklētāju skaits pārsniedz 100 tūkstošus gadā. Vairāk nekā 40% no kopējā apmeklētāju skaita ir ārvalstu tūristi. Dabas parka teritorija pārsniedz 1200 hektārus, un vienvietē iespējams atpūsties dažādās tā tematiskajās daļās – Saules noskaņu un Veco priežu parkā, Pasaku vai Rūķišu mežā. Gleznainās ainavas jebkurā gadalaikā, garākās un vecākas priedes Latvijā, Tērvetes upītes dzidrais ūdens, vairāk nekā 100 koka skulptūru un veidojumu, no kuriem lielākā daļa veidota pēc rakstnieces Annas Brigaderes pasaku lugu motīviem – katram tūristam ir savs ierašanās iemesls Tērvetē. Parks vairākkārt atzīts par ģimenei draudzīgāko vietu Latvijā un guvis arī starptautisku atzinību – EDEN projekta ietvaros tas godalgots kā Eiropas izcilākais tūristu galamērķis Latvijā.

Dabā

Foto: Inese Kalniņa, no "Dienas Bizness" arhīva

Renārs Purmalis,

TV raidījuma "Gatavo dabā!" vadītājs

"Parasti ar ēst gatavošanu dabā saistās kaut kas ļoti vienkāršs – ātri gatavojamie makaroni ar mērci un konserviem no bundžas, ugunskurā ceptas desiņas un kartupeļi. Tas ir lieliski, tomēr es vēlos garšīgu ēdienu padarīt vēl garšīgāku un pagatavot to uz vietas mežā. Tad ēdājiem ir lielāka sajūsma un prieks. Lai gan ziemā gatavot dabā ir nedaudz sarežģītāk, tomēr tieši aukstajā gadalaikā ir patīkami ēst karstus, sildošus, pikantus ēdienus un dzert siltus dzērienus. Tie silda gan ķermeni, gan sajūtas. Veiksmīgam un patīkamam piknikam ziemā ir svarīgi iepriekš sagatavoties, lai, nokļūstot mežā, nav jāveic nekādi priekšdarbi. Tad var nodoties tikai gatavošanai un baudīšanai. Atrodies dabā, viss garšo labāk!"

viss garšo

labāk

Renārs ir viens no pavāriem, kas saskata meža velšu bagātību un izmantošanas iespējas gan tradicionālās, gan modernās receptēs. "Nav tā, ka es ēdu sūnas un graužu koku mizas," viņš smejas. Visos gadalaikos daba mums piedāvā ēdamas lietas, tās tikai jāpamana un jāpievieno ēdienam.

Ziemassvētku laikā pikniku var apvienot ar eglītes rotāšanu, spēlēm un rotaļām, apdāvināšanos un dzejoļu skaitīšanu. Sevišķi, ja paralēli gatavošanai un maltītei dabā ir iespējams pasildīties arī iekštelpās, tādējādi svētku svinēšanu padarot ļoti īpašu un daudzveidīgu.

Kā izbaudīt pikniku ziemā

- Jāsāk ar atbilstošas vietas izvēli. Vēlams izstrādāt maršrutu, apzināt sabiedriskā transporta tuvumu un kursēšanas laikus vai iespējamo piekļuvi ar automašīnu. Jāaprēķina laiks, kas būs jāpavada ceļā. Ērti ir iet gar upi, tas ļauj vieglāk orientēties, kā arī ir iespēja noskalot traukus un rokas, ja vien tā nav aizsalusi. Ja plānots izmantot katlu, jāatrod vieta, kur to var iekārt.
- Jānoskaidro, vai un kur ir ugunsкура vieta, ja to plānots kurināt. Lai gan dūmi var būt traucējoši, tomēr uguns rada īpašu atmosfēru. Atbildīgi pret ugunsкура kuršanu un tā nodzēšanu jāizturas arī ziemā!
- Tūrisma veikalos var iegādāties degļus un gāzes balonus, būtiski izvēlēties tieši tos, kuri paredzēti aukstam laikam.
- Piemērota apģērba izvēle. Vidējā temperatūra, kurā ziemā parasti dodas pārgājienā ir -5°C līdz -10°C , vai ap 5°C . Svarīgi vilkt vairākas apģērba kārtas, sevišķi, ja ārā paredzēts pavadīt visu dienu. Vakārā būs daudz vēsāks, nekā pa dienu, kad spīd saule. Ja cilvēks sasniedz, drēbes kļūst mitras, bet pēc tam mitrums izgaro uz ķermeņa un atdzēsē to, tad saaukstēšanās piezogas nemanot. Svarīgi ir atbilstoši apavi un iespēja pārvilkt zeķes. Ērts apģērbs ļaus izbaudīt gan atmosfēru, gan ēdienu.
- Jāsagatavo līdzī nesamais ekipējums - trauki maltītes pagatavošanai un ēšanai. Dabā vislabākais mazgāšanas līdzeklis ir pelni, jo tie labi šķīdina taukus. Ar pelniem un smiltīm var nomazgāt taukainus traukus arī aukstā ūdenī.

- Katram dalībniekam vēlams paņemt līdzī termosu ar siltu ūdeni vai tēju. Jāizvēlas dzērieni, kas nerada papildu slāpes. Ēst gatavošanai var izmantot arī upes ūdeni, kausēt un vārīt sniegu, tad nav jānes ūdens, kas paredzēts gatavošanai.
- Iepriekš jāizplāno ēdienkarte – kas tiks gatavots, cik un kādi trauki nepieciešami. Sevišķi ziemā vēlams visu, ko iespējams, sagatavot jau iepriekš: sagriezt dārzeņus, satīt zivi vai gaļu folijā u. tml.
- Servējamā galda vai galdauta funkciju labi pilda cepamais papīrs, ko var lietot piknika vietā, izklājot uz galda vai uz zemes, ja nepieciešams.
- Meža veltes ir atrodamas visos gadalaikos. Tās var izmantot kā interesantu maltītes akcentu. Ziemā – priežu dzinumi, egļu pumpuri, ko var apcept sviestā un ar garšu bagātināt kādu dārzeņu vai augli. Egles vai priedes zariņš, pievienots sautējumam, dos papildus garšu. Svarīgi vākt un izmantot tikai to, ko tiešām pazīst! Tāpat ir augi, kas ir aizsargājami un kurus nedrīkst plūkt.
- Ziemā iederas saucamais "komforta ēdiens" – silts, pasniegts bļodiņā. Ēdams ar karoti, varbūt pat cimdos. Tā ir zupa, sautējums, putra, risoto, plovu u. tml.
- Svarīgi ir iemūžināt atmiņas. Iespējams, darba dunā vai izsalkumā nemaz neievērosi, cik lielisks ir pasākums un cik priecīgi ir tā dalībnieki. Vēlāk bildes raisīs pozitīvas atmiņas.

Uzkoda

Pica čuguna pannā

Iepriekš sagatavo rauga mīklu. Vēsā vidē būs nepieciešamas 4–5 stundas, lai tā uzrūgtu. Sagatavo tomātu mērci, vārot svaigus vai konservētus tomātus kopā ar garšvielām. Var izmantot arī gatavu rauga mīklu un mērci. Iepriekš sagriež sastāvdaļas, ko uzbert virsū, vēlams, ne vairāk kā trīs. Piemēram, divu veidu siers un salami. Sakarsē ugunsкура oglēs čuguna pannu, ieklāj tajā sagatavoto picu, uzliek iepriekš sakarsētu čuguna vāku un cep pāris minūtes, kamēr gatava.

Pamatēdiens

Sautējums ar dārzeņiem un pupām

Vienkārši pagatavojams, ļoti garšīgs veģetārs ēdiens. Sagrieztus dažāda veida dārzeņus – sīpolus, ķiplokus, kāli, pastinaku, seleriju, čili u. c. – apcep katlā, pievieno konservētas vai iepriekš izvērītas pupiņas. Pielej ūdeni, pievieno kokospienu un garšvielu maisījumu *Garam Masala*. Sautējumam pārlej krējuma – mārutku mērci, ko pagatavo, samaisot krējumu ar mārutkiem, zaļumiem un nedaudz sāls. Pārber svaigi grauzdētas ķirbju sēklas.

Deserts

Cepti āboli ar rīsu pudiņu

Īpaši sildošs deserts. Iepriekš novāra piena rīsus (iesaku izvēlēties BIO piena rīsus) un atdzesē tos līdzņemšanai. Āboliem izgreb serdes, iepilda kviešu sīrupu, ietin folijā un liek cepties ugunsкура oglēs. Pēc 10 – 20 minūtēm (atkarībā no ogļu karstuma) pārbauda, vai āboli ir gatavi un mīksti. Kamēr tie ceapas, uz uguns katliņā pagatavo rīsu pudiņu – iepriekš sagatavotos rīsus karsē kopā ar saldo krējumu un papildina ar iecienītajām ziemas garšvielām: krustnagliņām, kanēli, kardamonu, apelsīna miziņu un vaniļu. Pasniedz pudiņu, kurā *iesēdināts* ceptais ābols.

Dzēriens

Ziemai pietāv pašu vāktas zāļu tējas, kā arī ābolu sula ar kanēli un dzērvenēm.

Zaļās

skaistules **izvēle**

Kas gan ir īsti Ziemassvētki bez sniega, piparkūkām un svaigas egļu smaržas? Vērts atcerēties, ka par svētku sukjokā aromātu un krāšņumu priecāties varam dažādos veidos.

No meža – mājās

Ikvienam Latvijas iedzīvotājam ir iespēja atrast un nocirst savu svētku eglīti AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekotajās teritorijās. Ja vien eglītes augstums nepārsniedz 3 metrus un tās celma diametrs nav lielāks par 12 cm, pārējie izvēles kritēriji ir tavā ziņā. Ja pastaigā pa mežu redzi nolūzušus egles vai priedes zarus, arī tos vari izmantot kā smaržošu svētku rotu.

- *Izvēlies to eglīti, kura tiešām tevi uzrunā! Lai gan esam raduši, ka ideālā eglīte ir kupla un proporcionāla, tavējā var būt arī citāda.*
- *Pārlicies, ka eglīti meklē valsts mežā – ieejot mobilā telefona aplikācijā LVM GEO mobile, bet dabā par to liecinās dzeltenas LVM īpašuma zīmes.*
- *Eglīte ir jānocērt līdz ar zemi.*
- *Eglītes nedrīkst cirst jaunaudzēs.*
- *Zaļo skaistuli meklē stīgās, grāvmalās vai vietās zem elektrolīnijām.*
- *Ja eglīti plāno rotāt, pārlicies, vai tās zari ir pietiekami stingri izvēlētajiem rotājumiem.*
- *Lai eglītei ilgāk nenobirtu skujuas, pirms likšanas aukstā ūdenī koka stumbrā iezāgē un to uz brīdi ieliek verdošā ūdenī.*

Rotājam mežā

Ja tomēr skaistāko eglīti nocirst negribas, to izrotāt un skaistās bildēs iemūžināt var arī turpat mežā! Tāpat kā īstās egles atrašana līdzņemšanai, arī eglītes izrotāšana mežā ir pasākums, kas var radīt piedzīvojumu stāstu – to var organizēt kā svētku pasākumu ar pikniku un ugunskuru. Papildu ieguvums ir skaista apkārtnē un vide, meža smarža, krēslas vai saulrieta krāsas. Eglītes rotāšanai izvēlies košas ēdamlietas, ko iesien dabiskas izcelsmes materiāla diegā, kas dabā sadalās. Jāņem vērā, ka ne vienmēr meža zvēri apēd šos gardumus, jo viņi nav pieraduši, ka ikdienā kaut kas ēdams karājas koku zaros. Ja tiek dedzinātas brīnumsvēcītes, tās neatstāj mežā, tāpat kā citus atkritumus!

Noderīgi:

Svētku eglīti podiņā meklē AS "Latvijas valsts meži" kokaudzētavās visā Latvijā! www.lvm.lv/kontakti/kokaudzetavas

Eglīte – ilgdzīvotāja

Eglīte podiņā ir ne vien lieliska dāvana, ejot ciemos, bet arī ilgtermiņa ieguldījums. Pareizi aprūpēta, iestādīta pagalmā vai dārzā, tā var vēl ilgus gadus priecēt un ļauties svētku rotām.

Ja esi sagādājis svētku eglīti podiņā, istabā tā jātur pēc iespējas vēsākā vietā. Gan atvedot mājās, gan pēc svētkiem pirms nešanas ziemas salā tai jāļauj pierast pie temperatūras maiņas. Kamēr eglīte ir istabā, jā rūpējas, lai tās sakņu kamols neizžūst, to nepieciešams uzturēt mitru. Iznēsot eglīti ziemas vai jau pavasara saulē, tā jātur ēnainā vietā un regulāri jāpārlicinās, vai saknes ir gana mitras. Kad zeme ir atkususi, eglīti ieteicams iestādīt ārā. Pārstādot jāraugās, lai eglīte atrastos tikpat dziļi, cik tā augusi podā. Nedēļu pēc pārstādīšanas egle jāaplaista, bet vēlāk gan brīvā dabā augošu koku laistīt nav nepieciešams.

Baltā

purva maģija

Sagaidot pirmo sniegu, Liepājas puses apmeklējumu kādā no skaistajām ziemas dienām aicinām papildināt ar došanos uz Dunikas purvu, lai izjustu tā maģisko atmosfēru!

Dunikas purvs

Dunikas pagasts, Rucavas novads

Rīga: 210 km
Ventspils – 148 km
Liepāja – 45 km

Foto: Kārlis Volkovskis

Dunikas dabas liegumā pāri Tīrpurvam, sauktam arī par Dunikas tīreli, stiepjas gandrīz 5 kilometrus gara koka laipu taka. Tā ved līdz vairāk nekā simts gadus vecajai Luknes skābaržu audzei, kas ir vienīgā šo koku tīraudze Latvijā. Tajā augošie koki sasniedz pat 25 metru augstumu. Latvijā parastais skābardis ieceļojis pēc ledus laikmeta no dienvidiem caur Lietuvu, un šajā audzē tas sasniedzis savas izplatības galējo ziemeļrietumu robežu. Skābarža koksne ir izturīga pret nodilumu un tikusi daudzveidīgi izmantota. Luknes skābaržu mežs izskatās pirmatnējs un neparasts un atrodas takas pašā Dienvidu galā. Tā kā taka nav apļveida, tad gājējiem jāapbruņojas ar pacietību, lai sasniegtu galapunktu. Tomēr vislabāk pastaigu sākt tieši no Bārtas puses. Ja nav vēlmes doties pa taku atpakaļ, tad vērts sarunāt transportu, kas sagaidīs takas galā.

Pastaigas laikā var rūpīgi apskatīt Tīrpurvu, kas ir sūnu jeb augstais purvs. Šāda tipa purviem ir kupolveida forma, kas veidojas, purvam attīstoties. Galvenais augs purvā ir sfagnu sūnas, kuru stumbram augot garumā, tā apakšdaļa atmirst un veido kūdru. Atzari kļūst par atsevišķiem augiem. Tā kā sfagni spēj uzņemt un aizturēt ļoti daudz ūdens, tie veicina purvu veidošanos. Purvs ir veidojies pirms aptuveni 7000 gadu, un tā centrālajā daļā kūdras slānis sasniedz septiņu metru biezumu. Purvā migrācijas laikā apmetas zosis un dzērves, tajā sastopamas dažādas aizsargājamo augu sugas. Mazuļus audzinot, te apmetas arī vilki.

Dzejnieks Imants Ziedonis reiz rakstījis: "Skaists gājēns pa vakara saulē mirdzošajām laipām Dunikas purvā starp japāniska dizaina kroplām prieditēm līdz purva salīnām. Kamēr "Latvijas meža" cilvēki, mani vedēji, aizgāja tālāk, paliku pusceļā, atgūlos vakara saulē uz siltajiem dēļiem un klausījos purva klusumā."

Katram purvam ir sava leģenda vai pat vairākas – par senāk nogrimušiem objektiem vai noslīkušiem cilvēkiem. Viens no nostāstiem vēsta, ka Tīrpurvs radies tur, kur no gaisa nokritis tumšs negaisa mākonis. Klejo nostāsti par Otrā pasaules karā nogrimušo vācu tanku, tomēr atrast to nav izdevies. Vietējo dzimtu stāstos purvs tiek pieminēts kā glābiņš un slēptuve izsūtījuma laikā.

Dunikas purva taka ir viens no zināmākajiem Kurzemes ekskursiju objektiem. Dunikas dabas liegums atrodas pie pašas Lietuvas robežas, un tā tuvējās mājās dzirdama lietuviešu valoda. Ārvalstu tūristiem šis objekts ir pievilcīgs, jo Eiropā šādu purvu nav daudz, turklāt Dunikas purva laipa tiek uzskatīta par garāko šāda veida taku Eiropā. Kā ikviens purvs, arī šis valdzina ar savu pirmatnējo dabu. Tam raksturīga savdabīga ainava ar klaju purvu un skatu uz akačiem, ezeriņiem un to salīnām. Sīciņas, grumbuļainas prieditēs ar mieru un klusumu fonā. Zaļi baltās ainavas, ko iespējams izkrāsot, dodoties pretim krāsainam saulrietam.

Noderīgi:

Bezgalīgais, varenais un mainīgais purvs dod iespēju atpūsties no steidzīgā ikdienas ritma. Ziemā dienas ir īsas, tādēļ Dunikas purva pastaigai ieteicams plānot visu dienu, ar sviestmaizēm, termosiem un labu kompāniju! Purva maģiskais miers te sajūtams gan agri no rīta, gan vēlu vakarā. Mitrā un sniegotā laikā takas laipas kļūst slidenas, tādēļ vēlams vilkt ērtus un piemērotus apavus. Pastaigu maršrutā ir vairākas labiekārtotas atpūtas vietas ar soliņiem un ugunsкура vietām.

Ziema saulgriežu sētas

uz **otru** pusi

Nekad nav par vēlu apgūt jaunus svētku svinēšanas paradumus – varbūt tieši šogad ir vērts pamēģināt Ziemas saulgriežu jeb Bluķa vakara svinēšanu saskaņā ar mūsu senču tradīcijām! Ziemas saulgriežos sākas astronomiskā ziema un tiek aizvadīta gada garākā nakts un īsākā diena. Šajos svētkos svarīgs ir viss, ieskaitot priekšdarbus – mājas un sētas tīrīšanu un rotāšanu. Tradicionālajā latviešu kultūrā nenodala bērnu un pieaugušo darbus. Svētkus svin un visus darbus dara kopā. Tā ir vēl viena būtiska latvisko saulgriežu iezīme, kas ļauj izjust ģimenes kopību un spēku.

Noderīgi!

Ja vēlies izzināt svētku rituālus, ir vērtīgi pievienoties kādam folkloras kopu organizētam pasākumam, kas ik gadu notiek gan Etnogrāfiskajā Brīvdabas muzejā, gan LVM Pokaiņu mežā un citur visā Latvijā.

Kas gan būtu svētki bez atbilstošas maltītes? Seno latviešu tradīcijas paredz deviņus ēdienus, katram no tiem folkloras rakstos var atrast simbolisko nozīmi. Ziemas saulgriežos tradicionāli notiek dažāda veida nākotnes zīlēšana, lietas laimītes, paredzētas precības un tamlīdzīgi. Neatņemama svētku sastāvdaļa ir dziesmu dziedāšana. Šīs dziesmas bieži var pazīt pēc piedziedājuma "kaladū, kaladū" (no latīņu valodas "calendae" – "sasaukt"), kas simbolizē Ziemas saulgriežu darbības. Liksmība, jautrība un rotaļas ir būtiska šo svētku sastāvdaļa.

Ziemas saulgriežu svinēšanā un sagatavošanās procesā talkā nāk arī mežs!

Bluķa vilkšana

Tā simbolizē Saules gaidīšanu, tumsas un aizvadītā gada neveiksmju un sliktu domu atvairīšanu. Parasti tas ir ozolkoka bluķis, kas iesiets virvēs. Pūļa un dziesmu pavadīts, tas tiek vilkts no vienas sētas uz otru, līdz beigās tiek sadedzināts, simbolizējot jauna gada sākumu un saules piesaukšanu.

Rotājumi no dabas materiāliem

Puzurs simbolizē sauli, tas un līdzīgi rotājumi jāpakarina tā, lai visu laiku grieztos – līdzīgi kā griežas saule. Puzuri ir ģeometriski rotājumi, kurus gatavo no sagriežtiem salmiem vai kaltētām niedrēm un savel uz dzijas. Tiem ir plaša nozīme un tajos atspoguļojas mūsu senču izpratne par Visumu un pasaules modeli. Tradicionāli tajā ietvertas gan debespušes, gan visi gada mēneši. Simboliski puzuri attīra māju, ļauj atbrīvoties no sliktām domām, ienes mieru.

Ķekatās iešana un masku gatavošana

Pagatavojot kāda dzīvnieka vai tēla masku, var iejusties un pārtapt citā tēlā. Ziemas saulgriežos ir svarīgi, ka maskas ir pašu gatavotas, vēlamas no dabas materiāliem un mājās atrodamiem atribūtiem. Arī ķekatās katram tēlam ir sava īpaša nozīme, un pārtapšanas procesu var atraktīvi izbaudīt.

Var šķist, ka mūsdienās ir vecmodīgi dziedāt par liniem, labību un govīm laidarā, iet masku gājienos vai vilkt bluķi. Tomēr aktuāli un moderni ir saprast un izdzīvot tradicionālās vērtības, kas gadsimtu gaitā nemaz tik ļoti nav mainījušās. Arī šodien mēs aizvien vēlamies pārticību, veselību, prieku un laimi, kas šajās tradīcijās un rituālos ir iekodētas kā pamatvērtības.

Ziemu

apēst

Jānis Jubalts, mūziķis

"Cik sevi atceros, daba mani ir saistījusi. Tētis daudz fotografēja, un diapozitīvos ir saglabājies kadrs no laikiem, kad Latvijas valsts mežu dabas parks Tērvetē bija vēl mežonīgāks. Tajā redzams, ka esmu uzsēdināts uz *moskviča* bagāžnieka, man blakus ir spainītis, un es pats esmu tā spainīša lielumā. Gandrīz katras brīvdienas ar vecākiem un brāļiem braucām pie dabas. Devāmies gan laivu braucienos, gan pastaigās pa dabas takām, gan uz laukiem palīdzēt vecvecākiem."

Jānis Jubalts ir grupas "Prāta vētra" populārās dziesmas "Ziemu apēst" teksta idejas autors. Interesanti, ka šajā dziesmā ietverts gan sniegotā gadalaika, gan Latvijas dabas kods:

*"Man pieder debesu gabaliņš
Tur starp Enguri un Roju,
Kuru ik vakaru rietos,
Caur loģu samīļoju."*

"Esmu sapratis, cik meža lietas ir foršas. Pēdējos septiņus gadus esmu ieguldījis savos mežu īpašumos, vecie koki tiek zāģēti, jauni stādīti. Pavasaros un rudenos meži tiek kopti un tīrīti. Mežs, līdzīgi kā cilvēka daba, ir regulāri jāpakopj."

Jānis atzīst, ka viņam ļoti patīk sēņot, tomēr pierunāt ģimeni doties mežā nav viegli, jo bail no mazajiem negantajiem kukaiņiem – ērcēm. Taču ziemas aktivitātēs ģimene iesaistās labprāt. "Dzīvojam Ozolniekos, tur ir skaisti sakoptas veselības takas, kur ar ģimeni gan skrienam, gan slēpojam. Pats mēģinu arī peldēt visa gada garumā. Dažādas aktivitātes gan ar draugiem, gan ģimeni ir ļoti iecienītas. Galvenokārt tās ir saistītas ar bērniem, lai viņiem parādītu jaunas lietas. Reiz ar draugiem rīkojam putnu būrīšu akciju, kad kopā ar bērniem tos gatavojām, krāsojām un likām mežā."

"Jāsaka paldies "Latvijas valsts mežiem", jo pašreiz Latvijā ierīkotas tik daudzas sakoptas, atpūtai piemērotas vietas. Cilvēki iet mežā, ņem līdzī ģimeni un mājdzīvniekus, rīko piknikus. Daudz braukājot pa pasauli un vērojot dabu, man patīk arī tās iespējas, kas iepriecina citur, piemēram, kalni. Tomēr piedzimstot Latvijā, laikam tā dabas izjūta ir iesakņojusies un liek domāt, ka šī ir skaistākā vieta uz mūsu planētas," Jānis aizdomājas, "man patiešām ir daudz to mīļāko vietu Latvijā. Usmas ezers, kur daudz laika pavadīts, gan makšķerējot un sēņojot, gan vienkārši baudot vasaru. Elejas pierobeža, kur ir mani lauki, un katra otrā taciņa zināma gan līdz Mūrmuižai, gan Tērvetei. Tā kā pats nodarbojos ar burāšanu, man patīk Kurzemes puse – mežonīgā jūrmala un stāvkrasti, Pāvilosta, Jūrkalne, Akmenšrags. Projekta "1836" ietvaros esmu arī gājis pa Latvijas robežas maršrutiem. Tajos tik daudz kas atklāts un redzēts, satikti interesanti un vēsturi zinoši cilvēki."

Jānis stāsta, ka, lai gan koncertu dēļ bieži vien dažādos svētkos ir prom no mājām, Ziemassvētki parasti tiek svinēti ģimenes lokā ar rūķa nestām dāvanām, priekšnesumiem, kopīgām dziesmām un maltīti. "Pēdējos gados pēc eglītes braucam uz savu mežu. Protams, tās nav tik kuplas un ideālas kā īpaši svētkiem audzētās. Mums patīk process, iespēja pašiem izvēlēties. Ar jaunāko meitu Odriju dodamies meklējumos, pēc tam sūtām bildi mammai un gaidām komentāru. Esam arī ar ragavām braukuši pēc eglītes uz tuvējo mežu. Forši, ka citi izvēlas eglītes podos un pēc tam tās iestāda pie mājām." Jānis atceras bagātīgi sniegotu ziemu pirms pāris gadiem, kad ar draugiem gāja mežā, kurināja ugunsgrākus. "Esam eglīti rotājuši arī mežā – iekārām tajā kārumus dzīvniekiem. Tā ir lieliska iespēja pavadīt laiku draugu un ģimenes lokā."

Egle ir trešā visvairāk izplatītā koku suga Latvijā.

Tā veido **17%** Latvijas mežu kopplatības

Picea abies

Pasaule aug apmēram 35 eglu sugas. Latvijā dabiski aug viena eglu suga — **parastā egle**

Egle ir **visātrāk augošā skuju koku suga** Latvijā un mežu īpašniekiem nodrošina lielāko peļņu

Egle

Egles koksni plaši izmanto **koka ēku konstrukciju veidošanai**, jo tā ilgi kalpo un viegli padodas apstrādei

Egle ir viena no nedaudzajām **ēncietīgajām** koku sugām Latvijā

Videi draudzīgāk Ziemassvētkos izvēlēties **egļiti podiņā**, kas pēc svētkiem rotās dārzu un turpinās mūs priecēt

AUGSTĀKĀ EGLE LATVIJĀ
Latvijā augstākais koks ir 45,3 metrus augstā Sauta kalna Garā egle

DIŽĀKĀ EGLE LATVIJĀ
Uzskata, ka Latvijā aug Baltijā dižākā egle ar 4,58 metru apkārtmēru. Tā atrodas Krimuldas muižas parkā

PASAULĒ VECĀKAIS KOKS

ir **>9500 gadu veca egle**

Zviedrijā, Dālarnas provincē. Pirms 9500 gadiem cilvēki pirmoreiz sāka kultivēt miežus un kviešus

Zviedrija

Egles mūžs ir **200—300** gadu, ciršanas vecumu sasniedz 80 gados

Senas egles **koksni uzskata par īpaši skanīgu** un izmanto mūzikas instrumentu, piemēram, vijoliņu (tā izmantota arī Stradivāri vijolēm) un ģitāru izgatavošanai

Lai ilgāk saglabātu Ziemassvētku egļiti, ūdenim traukā zem egles kājas var pievienot aspirīna tableti, glicerīnu un pāris karotes cukura, kas koku baro